

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Lilla Edets kommuns förskolor

Innehållsförteckning

1. Vision och Mål	2
2. Främjande arbete.....	2
3. Utvärdering av föregående plan	3
4. Kartläggning av nuläge	3
5. Aktiva åtgärder – förebyggande arbete för kommande läsår	3
6. Åtgärder vid kränkande behandling och ansvarsfördelning.....	3
7. Bilagor	6
7.1 Definitioner av begrepp	6

Grunduppgifter

Planen gäller ett läsår och upprättas under september månad.

Ansvarig för planen

Rektorer för Lilla Edets kommuns förskolor.

Framtagen av

Utvecklingspedagoger tillsammans med personal och rektorer.

Utvärdering av planen

Planen ska utvärderas veckorna 19–22

Version

Detta är en sammanfattande plan som beskriver hur Lilla Edets förskolor arbetar mot diskriminering och kränkande behandling. Samtliga förskolor upprättar en ny plan varje läsår som går att ta del av på respektive förskola.

1. Vision och Mål

Lilla Edets kommuns förskolors mål är att skapa en förskola fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Alla barn ska känna trygghet med miljön, kamrater och personal på förskolan. En trygg vardag är en förutsättning för att barnen ska kunna delta i verksamheten på lika villkor.

”Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas”.

”Förskolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barnen att efterhand omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang”.

(Lpfö18 reviderad 25)

2. Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling och respekten för allas lika värde och är en del av vårt fortgående värdegrundsarbete.

Barn utvecklar i arbetet med värdegrunden kunskaper om mänskliga rättigheter och demokrati. Värdegrundsarbetet sker också genom exempelvis de demokratiska arbetsformer och det positiva arbetsklimat som råder i verksamheten. I detta arbete utvecklar barn förmågor som behövs för att aktivt kunna verka i ett demokratiskt samhälle. Perspektiven möjliggör en helhetssyn som bidrar till att värdegrunden och kunskapsmålen integreras i barnens utbildning.

Det främjande arbetet ska:

- Bedrivas kontinuerligt, systematiskt och målinriktat.
- Integreras i verksamheten och återspeglas i bland annat förhållningssätt, fysisk miljö och pedagogiskt material.
- Främja de grundläggande demokratiska värderingarna som det svenska samhället vilar på.

Alla förskolor i kommunen beskriver i sin plan hur de arbetar främjande för att skapa en trygg, inkluderande och respektfull miljö där alla barn ges likvärdiga möjligheter att utvecklas. Arbetet utgår från läroplanens värdegrund och genomsyrar den dagliga verksamheten.

3. Utvärdering av föregående plan

Denna del innehåller **utvärderingen** av vårt förebyggande arbete och de aktiva åtgärder som gjordes i maj. Utvärderingen görs av de **mål** och **aktiva åtgärder** vi satte upp föregående år.

”Åtgärderna bör följas upp och utvärderas för att se om de har fungerat. Om målen inte är uppnådda behövs nya åtgärder sättas in eller göras mer för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn”.
(Skolverket).

Ansvarig för utvärdering av åtgärderna är rektor och arbetslag på förskolan.

4. Kartläggning av nuläge

Kartläggningens syfte är att identifiera eventuella risker i vår verksamhet där barn riskerar att utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Genom kartläggningen ser vi om våra aktiva åtgärder fungerar, eventuella problem synliggörs och det blir lättare att förstå varför kränkningar uppstår, i vilka sammanhang och hur de tar sig uttryck.

Exempel på kartläggningsarbete:

- Planerade samtal med barn
- Trygghetsvandringar
- Observationer

När kartläggningen är genomförd analyseras orsakerna till riskerna för kränkande behandling. Först när vi förstår orsakerna kan vi sätta upp konkreta mål för att förebygga kränkningar.

5. Aktiva åtgärder – förebyggande arbete för kommande läsår

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. Arbetet utgår ifrån konkreta risker som identifierats och analyserats vid kartläggningen. Pedagoger på förskolan ansvarar för att genomföra de uppsatta åtgärderna.

Alla förskolor i kommunen sätter upp mål och bestämmer åtgärder för att nå målen utifrån sin verksamhets kartläggning och analys av den.

6. Åtgärder vid kränkande behandling och ansvarsfördelning

Det åtgärdande arbetet innehåller rutiner för hur personal på förskolan ska agera när ett barn eller en vuxen har utsatts för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. All personal på förskolan är skyldig att uppmärksamma, motverka och hantera kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier enligt

diskrimineringslagen i samband med verksamheten. Till kränkande behandling räknas inte tillrättavisningar som syftar till att upprätta ordning och ge en trygg miljö för barnen.

Agerande vid kränkningar barn – barn

Yngre barn kan inte göra sig skyldiga till kränkande eller diskriminerande handlingar.

Förskolans pedagoger har ett fostrans – och tillsynsansvar samt ansvar att agera mot all form av kränkning, diskriminering och trakasserier.

Pedagoger ansvarar för att:

- Informera rektor via Draftit om ett barn blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling.
- Samtala med berörda barn i syfte att förhindra kränkningar, att tydligt visa att kränkande behandling inte är acceptabelt och genom att använda sig av konflikthanteringsmetoden. Metoden bygger på att alla har rätt till sin egen upplevelse och är ett stöd för pedagoger i samtal med barn samt att förmedla metoden som en strategi för barn att själva bruka vid konflikt. Metoden följer fyra steg:
 - **Lyssna** (vänta på sin tur, ta del av någon annans upplevelse)
 - **Berätta** (sätta ord på känslor, upplevelser, händelser)
 - **Försöka förstå** (få syn på/ta andras perspektiv)
 - **Gå vidare** (Hitta en strategi, hur gör vi nu?)
- Vårdnadshavare informeras.

Rektor ansvarar för att:

- Anmäla till huvudman.
- Händelsen utreds och dokumenteras. I det fall utredningen visar att kränkande behandling förekommit ska skäliga åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.
- Följa upp händelsen och de vidtagna åtgärderna tillsammans med pedagoger och vårdnadshavare.

Agerande vid kränkning vuxen – barn

Om ett barn utsatts för allvarlig eller upprepad kränkande behandling av en vuxen, pedagog eller vårdnadshavare måste den som upptäcker detta agera utan dröjsmål.

Personen ansvarar för att:

- Informera rektor via Draftit.
- Kontakta och informera vårdnadshavare till barnet som utsatts.

Rektor ansvarar för att:

- Anmäla till huvudman.
- Genomföra enskilda samtal om händelsen med den som utsatt ett barn för kränkning.
- Händelsen utreds och dokumenteras. I det fall utredningen visar att kränkande behandling förekommit ska skäliga åtgärder vidtas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.
- Följa upp händelsen och de vidtagna åtgärderna tillsammans med pedagoger och vårdnadshavare.

Agerande vid kränkning vuxen – vuxen

Personen som har misstanke om att kränkande behandling förekommer eller upplever sig kränkt ansvarar för att anmäla till rektor och/eller facklig företrädare eller annan person som anmälaren har förtroende för.

Rektor ansvarar för att:

- Göra en bedömning av händelsen snarast.
- Samtala med berörda parter och skyndsamt påbörja utredning. Vid behov upprättas en åtgärdsplan.
- Kontakta facklig organisation.
- Företagshälsovård och HR kontaktas vid behov.
- Polis och arbetsmiljöverket kontaktas vid behov.
- I de fall händelsen bedöms som kränkande behandling och personen tagit skada ska tillbud om arbetsskada göras i STELLA.

Dokumentation

Följande arbetsgång är avsedd att användas som ett underlag för dokumentation och uppföljning av händelser.

1. Vad har hänt?
2. Vem har anmält?
3. Vilka åtgärder har vidtagits med omedelbar verkan?
4. Vad kommer att ske ytterligare? När?
5. Berörda som har informerats i ärendet: Personer? Tidpunkt? På vilket sätt?
6. Uppföljning av ärende? När? Vilka?
7. Dokumenterat av:? Datum?

7. Bilagor

7.1 Definitioner av begrepp

Diskriminering

Diskrimineringslagen (2014:958) har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

4 § I denna lag anses med diskriminering:

1. **Direkt diskriminering:** att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle ha behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,
2. **Indirekt diskriminering:** att någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse, ett kriterium eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som kan komma att särskilt missgynna personer med visst kön, viss könsöverskridande identitet eller uttryck, viss etnisk tillhörighet, viss religion eller annan trosuppfattning, viss funktionsnedsättning, viss sexuell läggning eller viss ålder, såvida inte bestämmelsen, kriteriet eller förfaringssättet har ett berättigat syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga för att uppnå syftet,
3. **Bristande tillgänglighet:** att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till
 - de ekonomiska och praktiska förutsättningarna,
 - varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde, samt
 - andra omständigheter av betydelse,
4. **Trakasserier:** ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder,
5. **Sexuella trakasserier:** ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet,
6. **Instruktioner att diskriminera:** order eller instruktioner att diskriminera någon på ett sätt som avses i 1–5 och som lämnas åt någon som står i lydads- eller beroendeförhållande till den som lämnar ordern eller instruktionen eller som

gentemot denna åtagit sig att fullgöra ett uppdrag.
Lag (2014:958).

Kränkande behandling

Skollagens definition av kränkande behandling är *"ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen kränker ett barn eller en elevs värdighet"* (6 kapitlet 3 § skollagen)

Utdrag från Skolverkets hemsida:

"Kränkande behandling i skollagens mening kan utföras av en eller flera personer och även riktas mot en eller flera personer. Ett barn eller en elev kan till exempel bli utsatt för kränkande behandling av personal eller av ett eller flera andra barn eller elever.

Kränkningarna kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. De kan vara synliga och handfasta eller dolda och subtila. Kränkande behandling kan till exempel vara nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar som slag, sparkar och knuffar, men kan även bestå av utfrysning eller hot. Kränkande behandling kan också förekomma digitalt, till exempel på sociala medier.

Bedömningen av vad som är kränkande behandling behöver alltid göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet".

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>

Mobbning

Utdrag från Skolverkets hemsida:

"Begreppet mobbning finns inte i skollagen. En vanlig användning av ordet är om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen. Kränkande behandling kan vara något som bara händer en gång. Kränkande behandling är ett bredare begrepp, som kan innefatta mobbning men även andra kränkande beteenden".

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/krankande-behandling-mobbning-och-diskriminering>

Diskrimineringsgrunderna

5 § I denna lag avses med

1. **Kön:** att någon är kvinna eller man,

2. **Könsöverskridande identitet eller uttryck:** att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön,
3. **Etnisk tillhörighet:** nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande,
4. **Religion eller annan trosuppfattning:** religiösa åskådningar som exempelvis hinduism, judendom, kristendom och islam. Annan trosuppfattning innefattar sådana övertygelser som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism och agnosticism.
5. **Funktionsnedsättning:** varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå,
6. **Sexuell läggning:** homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning, och
7. **Ålder:** uppnådd levnadslängd.

Diskrimineringsgrunden **kön** omfattar även den som

1. avser att få fastställt eller har fått fastställt ett annat kön än det som framgår av folkbokföringen, eller
2. avser att ändra eller har ändrat kroppen genom sådana kirurgiska ingrepp som omfattas av lagen (2024:237) om vissa kirurgiska ingrepp i könsorganen. *Lag (2024:242)*